

**การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบ SQ4R กับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC
The Comparative Thai Reading Comprehension
Mathayom Suksa 3 Between the SQ4R Learning Activities
and the CIRC Learning Activities**

อาภาพร บุญเต็ม¹

Arpaporn Bunterm¹

¹นักศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

E-mail : ar20bunterm@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบ SQ4R กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผล การเรียนรู้ ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC 4) ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ทดลองด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มทดลองที่ 2 ทดลองด้วยการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ชนิด ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R จำนวน 7 แผน รวม 14 ชั่วโมง 2) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC จำนวน 7 แผน รวม 14 ชั่วโมง 3) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 ข้อ 4) แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (for Independent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ SQ4R และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.42/85.66 และ 84.54/82.76 ตามลำดับ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีค่าเท่ากับ 0.5691 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.91 และดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC มีค่าเท่ากับ 0.5057 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.57

3) ความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.26 คะแนน สูงกว่า CIRC ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.11 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างกันเท่ากับ 1.16 คะแนน ดังนั้นจากการทดสอบสถิติ t พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R สูงกว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้การภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชอบวิธีการอ่านภาษาไทยที่ฝึกให้คิดตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านอย่างมีขั้นตอน ชอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน ชอบกิจกรรมการสอนที่ทำให้ได้เลือกวิธีการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ตามลำดับ และ ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชอบขั้นตอนการสอนแบบที่ครูสอนเพราะได้เขียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด และระบายสี ชอบขั้นตอนการสอน เพราะทำให้มีอิสระในการเรียนชอบขั้นตอนการสอนแบบนี้เพราะทำให้มีนิสัยรักการอ่าน ตามลำดับ

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบ ความสามารถในการอ่าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และ CIRC

Abstract

The ability of analytical reading in Thai using the learning activities of SQ4R and CIRC focuses on the analytical reading of the stories and promotes the reading abilities and analytical thinking of the students. The purposes of the research were: 1) to develop the lesson plan using SQ4R and CIRC learning activities for Matthayom Suksa 3 students at the criterion of 80/80, 2) to study the effectiveness index of teaching and learning activities based on SQ4R and CIRC for Matthayomsuksa 3 students, 3) to compare the ability of analytical reading in Thai of Matthayomsuksa 3 students after being taught by SQ4R and CIRC learning activities, and 4) to study the satisfaction in learning of Matthayomsuksa 3 students toward the analytical reading in Thai by using SQ4R and CIRC learning activities. The research samples were Matthayomsuksa 3 students in the second semester of the academic year 2017 at Bungsamphanwittayakhom School, Bunsamphan District, Phetchabun Province under the Secondary Educational Service Area Office 40 (PNB SESAO 40). They were 2 classrooms selected by cluster random sampling and were divided into the first experimental group being taught by SQ4R learning activities, the second experimental group being taught by CIRC learning activities. The research instruments were 4 types and consisted of 1) seven lesson plans with 14 hours on analytical reading in Thai of Matthayomsuksa 3 by using SQ4R learning activities, 2) seven lesson plans with 14 hours on analytical reading in Thai of Matthayomsuksa 3 students by using CIRC learning activities, 3) 40 items test on analytical reading in Thai of Matthayomsuksa 3 students. And 4) a 5-rating scale of satisfaction assessment on the analytical reading in Thai learning activities consisting of 20 items. The statistics were mean, percentage, standard deviation, and the hypothesis was tested by using t-test (Independent Samples)

The research results revealed that:

1) The lesson plan on analytical reading in Thai of Matthayomsuksa 3 students using SQ4R and CIRC learning activities had the efficiency figure at 88.42/85.66 and 84.54/82.76 respectively, and it was higher than 80/80 criterion.

2) The effectiveness index of SQ4R learning activities was at 0.5691 that meant the students had the progression in their learning at 56.91 percent and the effectiveness index of CIRC learning activities was at 0.5057 that meant the students had the progression in their learning at 50.57 percent.

3) The abilities of analytical reading in Thai using SQ4R learning activities had the mean scores at 34.26 and they were higher than those of CIRC which the mean scores were at 33.11. When comparing both activities, it was found that there were the differences at 1.16. Testing with t-test, the mean scores after studied with SQ4R were higher than of those in CIRC at the significantly different at .05 levels.

4) The satisfaction of Mathayom Suksa 3 students on analytical reading in Thai activities indicated that SQ4R learning activities were at highest level, the aspect that had the highest mean scores were the satisfaction on the activities which allowed them to think of questions from step-by-step, sequentially learning activities, the learning activities which allowed them to choose their own method to find the answers by themselves, respectively. The satisfaction on CIRC learning activities was at a high level. The highest mean scores were the steps of teaching; drew and colored mind mapping, the freedom in learning, and the activities make them have a good habit of reading, respectively.

Keyword : Comparison, Reading Ability, SQ4R Learning Activities with CIRC

บทนำ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นคนรอบรู้ ทันโลกทันเหตุการณ์และทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะพื้นฐานที่คนในยุคนี้จำเป็นต้องมีทักษะความชำนาญในการอ่านเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในแต่ละวัน การอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตทั้งด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ ยิ่งอ่านมากเท่าไรก็ยิ่งส่งผลดีต่อสังคมมากเท่านั้น และการอ่านก็ยังเป็นหัวใจสำคัญต่อการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนประกอบของเหตุการณ์ เรื่องราว เนื้อหาหรือส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ค้นหารายละเอียด จุดเด่นสาระสำคัญของสิ่งต่าง ๆ และระบุความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้จัดสอบการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2557 – 2559 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ โดยเกณฑ์ระดับชาติกำหนดเกณฑ์การทดสอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ 35.20, 42.64 และ 46.36 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างปีการศึกษา 2557 – 2559 เท่ากับ 34.03, 40.76, 43.76 ตามลำดับ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม เท่ากับ 34.45, 40.84, 43.25 ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่อ่านหนังสือแล้วไม่สามารถถ่ายทอดได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือคิดวิเคราะห์เนื้อความไม่ได้ และไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาที่อ่านได้ การที่ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการของผู้เรียน

จากการศึกษาปัญหาและศึกษาแนวทางการแก้ปัญหของนักการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่เน้นการเตรียมความพร้อมก่อนอ่าน การอ่านอย่างละเอียดรอบคอบโดยครูผู้สอนใช้คำถามว่าใคร ทำอะไร

ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านเป็น Mind map แล้วเขียนบรรยายประเด็นสำคัญของเรื่องด้วยสำนวนของตนเอง มีขั้นตอนการดำเนินงาน SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1. S: Survey ขั้นสำรวจเรื่อง ขั้นที่ 2. Q: Question ขั้นตั้งคำถามจากเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 3. R: Read ขั้นอ่านข้อความอย่างละเอียด ขั้นที่ 4. R: Record ขั้นบันทึกข้อมูล ขั้นที่ 5. R: Recite ขั้นสรุปใจความสำคัญ และ ขั้นที่ 6. R : Reflect ขั้นสรุปทบทวนและทบทวน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลในการพัฒนาความสามารถทางการอ่าน

และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่ม คือการจัดการเรียนรู้แบบ CIRC มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1. C: cooperative ขั้นจัดกลุ่ม ขั้นที่ 2. I: Integrated (ขั้นทบทวนความรู้เดิม เพิ่มความรู้ใหม่) ขั้นที่ 3. R: Reading ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม และ ขั้นที่ 4. C: Composition ขั้นตรวจผลงานและทำความเข้าใจร่วมกัน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ถึงแม้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC สามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ แต่ทั้ง 2 รูปแบบ ก็มีจุดที่แตกต่างกัน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นรูปแบบที่สอนเพื่อการสื่อสาร เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน โดยการตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้าจะทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย แต่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC จะเป็นรูปแบบที่บูรณาการการอ่านและเขียน การใช้ภาษาซึ่งต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC วิธีการใดที่จะส่งผลให้ความสามารถ การอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาไทยของนักเรียนได้มากขึ้นเพียงใด พร้อมทั้งศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี อันเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ที่เหมาะสมและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผล ความก้าวหน้าของการเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และ CIRC
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ศึกษาความพึงพอใจจากการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และ CIRC ได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง กระบวนการสอนอ่านอย่างมีระบบประกอบด้วย การเตรียมตัวการอ่าน การดำเนินการจัดกิจกรรมการอ่าน และการสรุปและ ประเมินผลการอ่าน โดยมีลำดับขั้นในการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- 1.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เสนอสิ่งเร้าเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเสนอเนื้อหาใหม่

- 1.2 ขั้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบของวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 S : Survey (ขั้นสำรวจเรื่อง) ผู้เรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ เพื่อสำรวจว่าเรื่องที่อ่านกล่าวถึงใคร ใช้เวลาประมาณ 5 นาที เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง จะช่วยให้ผู้อ่านเรียบเรียงแนวคิดต่างๆ ได้

- ขั้นที่ 2 Q : Question (ขั้นตั้งคำถามจากเนื้อเรื่อง) ครูตั้งคำถามจากเนื้อเรื่อง เพื่อถามว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้าง ครูใช้คำถาม กระตุ้นให้ผู้เรียนจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 3 R : Read (ขั้นอ่านข้อความอย่างละเอียด) นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้อย่างเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ แล้วจดบันทึกไว้เพื่อตอบคำถามในใบงานท้ายเรื่องต่อไป

ขั้นที่ 4 R : Record (ขั้นบันทึกข้อมูล) ผู้เรียนสรุป วิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่านจากขั้นที่ 3 ลงในสมุดจดบันทึก หรือ Mind map ตามความเข้าใจของตนเอง

ขั้นที่ 5 R : Recite (ขั้นสรุปใจความสำคัญ) ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านเป็น Mind map แล้วเขียนบรรยายประเด็นสำคัญของเรื่องด้วยสำนวนของตนเอง

ขั้นที่ 6 R : Reflect (ขั้นสรุปทบทวนและทบทวน) ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ทบทวนที่ได้อ่าน แล้วนำเสนอเรื่องที่เขียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะมีวิธีการเรียนโดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งสมาชิกในกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด โดยเน้นกิจกรรมหลัก 3 ประการ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน กิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ และกิจกรรมการบูรณาการ การเขียนกับภาษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เสนอสิ่งเร้าเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเสนอเนื้อหาใหม่

2.2 ขั้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบของวิธีการสอนแบบ CIRC มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 C : Cooperative (ขั้นจัดกลุ่ม) ครูและนักเรียนเตรียมความพร้อมและการกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ เมื่อนักเรียนอ่านเนื้อเรื่องจบ นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองได้

ขั้นที่ 2 I : Integrated (ขั้นทบทวนความรู้เดิม เพิ่มความรู้ใหม่) ครูทบทวนความรู้เดิมและการเสนอความรู้ใหม่ นักเรียนและครูร่วมอภิปรายซักถามถึงรายละเอียดของเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ 3 R : Reading (ขั้นปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม) นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ฝึกฝนงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่าน ข้อวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น และข้อคิดที่ได้จากการอ่าน เมื่ออ่านเสร็จแล้วให้เพื่อในกลุ่มช่วยกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 C : Composition (ขั้นสรุปตรวจผลงานและทำความเข้าใจร่วมกัน) ครูและนักเรียนร่วมกันขั้นตรวจผลงานและทำความเข้าใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบการทดลองแท้จริง เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC เป็นการทดลองแบบ 2 กลุ่มวัด 2 ครั้ง (Randomizes Control Group Pre-test – Post-test) การได้มาของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จับสลากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบึงสามพันวิทยาคมจาก 5 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 189 คน เหลือ จำนวน 2 ห้องเรียน มีจำนวน 76 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ทดลองด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มทดลองที่ 2 ทดลองด้วยการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยการวัดผลการอ่านจากแบบทดสอบของโรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลอง 2 กลุ่มวัด 2 ครั้ง

R E ₁	O ₁	X ₁	O ₂
R E ₂	O ₁	X ₂	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนทดลอง

R	=	การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง
E ₁	=	กลุ่มทดลอง 1
E ₂	=	กลุ่มทดลอง 2
O ₁	=	การทดสอบก่อนเรียน
O ₂	=	การทดสอบหลังเรียน
X ₁	=	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R
X ₂	=	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ตามทฤษฎีการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. วิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้
3. นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้อง
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน
5. นำคะแนนจากแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญประเมิน มาวิเคราะห์ความเหมาะสม โดยหาค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์
6. นำผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย
7. นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบนำไปทดลองใช้
8. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจประสิทธิภาพสมบูรณ์แล้วไปจัดทำแบบสมบูรณ์
9. นำแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ตามรูปแบบ ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้เรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในระหว่างทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ ผู้วิจัยได้บันทึกข้อบกพร่องระหว่างดำเนินการกิจกรรมทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้
10. ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ทั้ง 2 แบบไปดำเนินการสอนกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาสอน 14 ชั่วโมง มีการมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 2 ห้องเรียน โดยแบ่งเป็นห้องทดลอง 1 และห้องทดลอง 2
2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ดำเนินการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกลุ่มทดลองที่ 1 สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จำนวน 7 แผนการเรียนรู้ จำนวน 14 ชั่วโมง และกลุ่มทดลองที่ 2 สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC จำนวน 7 แผนการเรียนรู้ จำนวน 14 ชั่วโมง
4. ในขณะที่ทดลองตามตารางที่สังเกตพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน
5. ทดลองหลังเรียน (Post-test) หลังจากการสอนเสร็จสิ้นลง ดำเนินการสอบด้วยแบบวัดความสามารถทางการเรียน ฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
6. หลังเรียนบทเรียนเสร็จแล้วให้ผู้เรียนตอบแบบวัดระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ตามรูปแบบการสอนแบบ SQ4R และรูปแบบการสอนแบบ CIRC
7. หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบการสอน
8. หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	คะแนนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	38	210	7056	185.68	3.44	88.42
หลังเรียน	38	40	1302	34.26	1.37	85.66
ผลประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.42/85.66						

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R (E_1/E_2) เท่ากับ 88.42/85.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ตามที่กำหนดไว้

2. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการศึกษาความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ของกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ความก้าวหน้าจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และ CIRC (n = 38)

รูปแบบการสอน	ผลรวมของคะแนน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ค่าร้อยละ
	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน		
SQ4R	1014	7056	0.5691	56.91
CIRC	990	1258	0.5057	50.57

จากตารางที่ 3 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีค่าเท่ากับ 0.5691 หรือคิดเป็นร้อยละ 56.91 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.91 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC มีค่าเท่ากับ 0.5057 หรือคิดเป็นร้อยละ 50.57 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.57

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับ แบบ CIRC (n = 38)

	จำนวน ข้อสอบ	n	Mean	S.D.	ผลต่างของ ค่าเฉลี่ย	t	df	Sig 1 tailed
SQ4R	40	38	34.26	1.37	1.16	3.710 *	74	0.000
CIRC	40	38	33.11	1.35				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 34.26 คะแนน สูงกว่า CIRC ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.11 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างกันเท่ากับ 1.16 คะแนน ดังนั้นจากการทดสอบสถิติ t พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังเรียน ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับ CIRC สูงกว่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R และ CIRC (n = 38)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบ SQ4R (เฉลี่ยรวม)	4.67	0.50	มากที่สุด
รูปแบบ CIRC (เฉลี่ยรวม)	4.44	0.57	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.67 และแบบ CIRC โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเท่ากับ 4.44 ตามลำดับ

สรุปและวิจารณ์ผล

การวิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC เท่ากับ 88.42/85.66 และ 84.54/82.76 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC มีค่าเท่ากับ 0.5691 และ 0.5057 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 56.91 และ 50.57 ตามลำดับ
3. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC อยู่ในระดับมาก

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบข้อสังเกตต่างๆ ที่สรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ CIRC มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการอ่านจึงทำให้ผู้เรียนอ่านคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น ดังนั้นหากครูผู้สอนต้องการพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียนก็ควรใช้เทคนิค SQ4R

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R และกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ CIRC เหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายสำหรับผู้เรียนกลุ่มอ่อน ครูควรดูแลและเอาใจใส่ และเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R และกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ CIRC กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

2. ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ มาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์เพื่อความเข้าใจ

3. ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R และกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ CIRC ไปทดลองใช้กับผู้เรียนหลายๆ โรงเรียนเพื่อจะได้ข้อสรุปผลการวิจัยที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

4. ควรนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R และกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ CIRC ไปศึกษาค้นคว้าผลตามตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องด้านอื่น เช่น การคิดวิเคราะห์ การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ศิริพร พึ่งเพชร และอาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรุณา ปางวิภาศ. (2556). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาภาษาไทย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรรยา ศรีบัวหลวง. (2559). การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ทิตนา แชมณี. (2554). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม. (2553). วิธีการอ่านแบบ SQ4R. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.google.co.th//244531>. (วันที่ค้นข้อมูล : 1 เมษายน 2560).

- มุนาดา หมัดอะด้า. (2557). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Bloom, Benjamin A. (1956). **Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain.** New York : David Mc Kay Company.
- Slavin, Robert E. (1995). **Cooperative Learning : Theory research and Practice.** Assachusett : Asimon & Schostr.
- Hedberg, K. (2005). **Using SQ4R methot with fourth grade grade ESOL students.** [Online]. Available : <http://gse.gmu.edu/researchtr/articles/SQ4R/20Method/SQ4R.thm>. (2017, April 1).